

M. Reinys – krikščioniškosios pedagogikos universalumo puoselėtojas

Vienas aktyviausių lietuvių katalikiškojo intelektualinio sąjūdžio atstovų, Dievo Tarnas arkivyskupas Mečislovas Reinys yra ryški XX a. pirmosios pusės asmenybė mūsų tautos istorijoje. Jis – vienas aktyviausių lietuvių katalikiškojo intelektualinio sąjūdžio veikėjų (žr. 1 schemą), tad jo gyvenimo ir veiklos kryptis tyrinėjančių įvairių mokslinių straipsnių, studijų jau priskaičiuojama arti pusšimčio. Mūsų pasirinktai tematikai priskiriami prof. Vandos Aramavičiūtės¹, dr. Onos Giedrutės Butkienės², Justo Jasėno³, dr. Stepono Gudelio ir prof. Vytauto Karvelio⁴, dr. Vlado Pupšio⁵, prof. Onos Tijūnėlienės⁶, dr. Aldonos Vasiliauskienės⁷ tyrinėjimai.

Arkivyskupas atliko svarbią ugdymo misiją tuometinėje visuomenėje, daugiausia dėmesio skyrė asmenybės dvasingumui, nuo jo neatsiejamai dorovei, ragino plėtoti katalikišką veiklą: savo pavyzdžiu ir darbais liudyti Dievo meilę. Ši M. Reinio krikščioniškosios pedagogikos universalumo sklaidos veikla dar nesulaukė specialių tyrimų.

Darbo tikslas – atskleisti M. Reinio – krikščioniškosios pedagogikos universalumo puoselėtojo asmenybę, jo veiklos kryptis ir formas.

Darbo metodai – duomenų sisteminimas, analizė, statistika.

Literatūra – M. Reinio studijos, minėtų mokslininkų veikalai.

Temos aktualumas. Svarbiausias akcentas – arkivyskupas M. Reinys – Dievo Tarnas, tad būtina jo veiklą tyrinėti įvairiausiai aspektais, skleisti žinias, kad jis kuo greičiau būtų pakeltas į altoriaus garbę (paskelbtas palaimintuoju, vėliau ir šventuoju)⁸. Kitas svarbus faktas – 2005 m. balandžio 27 d. Vilniaus pedagoginio universiteto Senato posėdyje buvo patvirtinti Istorijos fakulteto Katalikų tikybos katedros padalinio – Arkivyskupo Mečislovo Reinio krikščioniškosios antropologijos tyrimų centro nuostatai (Nutarimas Nr. 58) ir priimtas nutarimas (Nr. 59) – steigti M. Reinio vardu pavadintą tyrimų centrą⁹. Tad neatsitiktinai Vilniaus pedagoginiame universitete, kuriame yra M. Reinio vardu pavadintas tyrimų centras, turi būti kuo daugiau žinoma apie jo įvairiapusę veiklą, ypač apie jo darbus pedagogikos srityje.

Kan. E. Basys (1907–1974), prisimindamas M. Reinio veiklą Vilniuje 1940–1947 m., akcentuoja, kad arkivyskupas, nepaprastai mylėjęs Dievo žodžio skelbimą, yra prisipažinęs, kad Vilniuje universiteto katedrą jam atstojanti sakykla. Todėl be žodžio iš sakyklos nepraleisdavo nei vieno sekmadienio, nei šventės¹⁰. Šis pastebėjimas liudija auditorijos poreikį ir svarbą arkivyskupo M. Reinio gyvenime.

M. Reinys – būsimasis ugdytojas – pirmuosius pedagoginio darbo žingsnius pradėjo vos baigęs Rygos Aleksandro III gimnaziją (šią gimnaziją 1899 m. baigė aukso medaliu) – dvejus metus dirbo namų mokytoju gimtajame Madagaskare (Utenos apskritis, Daugailių parapija).

Antrasis pedagoginio darbo etapas – aukštesnis: ir auditorija labiau išsilavinusi, ir pats ugdytojas labiau išsimokslinęs. Tai 1914–1922 m. kunigo Mečislovo darbo Vilniuje laikotarpis (žr. 2 schemą). Į Vilnių M. Reinys atvyko Vakaruose įgijęs filosofijos daktaro laipsnį ir čia jo aštuonerių metų veikla apėmė: dvasinę, pedagoginę ir plačią visuomeninę sritis. Pedagoginį darbą M. Reinys dirbo lietuvių „Ryto“ (vėliau – Vytauto Didžiojo) gimnazijoje. Jis dėstė Pedagoginiuose ir Aukštuosiuose kursuose, Lietuvių katalikų mokytojų būrelyje bei Vilniaus kunigų seminarijoje, skaitė paskaitas visuomenei.

Vilniuje M. Reinys aktyviai įsitraukė į visuomeninę – pedagoginę veiklą (Švietimo draugijos „Rytas“ centro valdybos narys, pirmininkas; Lietuvių mokslo draugijos II vicepirmininkas; Lietuvos katalikų mokytojų sąjungoje – Garbės narys).

Trečiajam laikotarpiui priskirsime kunigo, vėliau vyskupo, darbą Lietuvos (nuo 1930 m. Vytauto Didžiojo) universitete (1922–1940) (žr. 3 schemą). Tai M. Reinio pedagoginės veiklos zenitas. Čia ryški ir socialinė M. Reinio įtaka aplinkai. Jis, itin aktyviai bendraudamas su įvairių sluoksnių žmonėmis: moterų, vyrų, jaunimo organizacijomis, supažindina jas su dvasinėmis vertybėmis, kurias skleidžia sakralinėje (pamoksluose, ganytojiškuose laiškuose) ir pasaulietinėje (paskaitose, straipsniuose) sferose.

Pristatyti trys pedagoginės veiklos laikotarpiai liudija, kad M. Reinio ugdymas plėtėsi ir augo apimdamas vis kitas visuomenines grupes ir pagal amžių, ir pagal jau įgytas žinias – išsilavinimą: nuo mokinių Vilniaus ir Kauno mokyklose bei gimnazijose, Vilniaus bei Vilkaiviškio kunigų seminarijų klierikų iki universiteto studentų bei visuomeninių grupių.

Įvairias visuomenines grupes sąlyginai galima vadinti auditorija (žr. 4 schemą). Ji M. Reinio pedagoginėje darbuotėje buvo pastovi ir kintanti. Pirmajai priskirtume: moksleivius, studentus, kursų klausytojus; kintančiajai priklauso visuomenei skaitytų paskaitų, pamokslų klausytojai.

M. Reiniui kaip krikščioniškos pedagoginės minties ugdytojui buvo itin svarbi pastovi auditorija. Čia profesorius galėjo pajusti grįžtamąjį dėstytos minties ryšį – patikrinti perteiktas žinias, pasitikrinti savo paties gebėjimus. M. Reinio vaikystės draugas ir bičiulis filosofijos daktaras kun. Juozapas Čepėnas (1880–1976) 1970 m. parašytuose atsiminimuose „Arkivyskupas Mečislovas Reinys“¹¹ apie M. Reinio pedagoginį darbą universitete rašė: „Kai kas užmesdavo prof. kun. M. Reiniui, kad jo psichologijos lekcijos nelabai gilos. Kai aš tai išgirdau, kaip jaunų dienų draugas, jam pasakiau tą nuomonę. Jis man taip paaiškino: kadangi iš dabartinių lietuviškų gimnazijų ateina studentai mažai pasirengę, tai aš ir turiu populiariai skaityti psichologijos lekcijas. Jei skaityčiau giliai moksliskai, tai didesnė pusė studentų mano paskaitų negalėtų suprasti. Kai gimnazijos geriau parengs universitetui studentus, tuomet aš skaitysiu giliau...“¹²

V. Pavalkis straipsnyje, skirtame paskutiniam arkivyskupo M. Reinio darbo laikotarpiui Vilniuje, rašė: „Į jo paskaitas, lygiai kaip ir į prof. S. Šalkausko, susirinkdavo pilnos auditorijos studentų. Jis stengdavosi viską vaizdžiai, su nurodymais praktiškame gyvenime, aiškinti. Per vadinamas pedagogines pertraukas nurodydavo, kaip išvengti nuovargio besimokant, kaip ruoštis egzaminams“¹³.

Įdomus dr. Juozo Brazaičio-Ambrazevičiaus dviejų pedagogų profesorių – pasauliečio S. Šalkauskio ir dvasininko M. Reinio – dėstymo palyginimas, iš pirmojo paskaitos atėjus į pastarojo paskaitą: „Dabar studento išvargusi nuo užsirašinėjimo ranka pailsės. Ir įsitempti nereikės, kai iš eilės nueini į prof. M. Reinio psichologijos paskaitas, kurios po Šalkauskio atrodys tokios suprantamos ir nesunkios“¹⁴.

M. Reinio – kunigo, nuo 1926 m. vyskupo, nuo 1940 m. arkivyskupo, ugdymo tikslas – skleisti žinias remiantis krikščioniškąja pasaulėžiūra.

Tad prisimename M. Reinio žodžius: „Neužtenka lietuviams turėti mokyklą, reikia dar jį vesti tinkamoje tautai dvasioje. Istorija parodo ir gili psichologinė analizė patvirtina, kad tautos išsigimėliai yra ne tik menkos dorinės vertės žmonės, bet neturi ir dvasios lakumo, taip didžiai reikalingo mokslinei bei kultūrinei tvėrybai“¹⁵.

1927 metais M. Reinys, kreipdamasis į jaunimą – ateitininkus, sakė: „Kad galėtų įvykti religinis ir dorinis savęs atsinaujinimas, religinių ir dorinių idealų veikimas visuomenės gyvenime, reikalinga turėti apaštalavimo avangardui ne tik gilesnis religinis susipratimas, pasiaukojimas, bet ir plieno energija, nes be jos negalimi garbingi darbai, kuriuos aukso rai dėmis aprašo žmonijos istorija. Tokių darbų eilei, be abejo, priklauso ir tai, kas yra išreikšta šūkiu „Visa atnaujinti Kristuje“¹⁶.

Kokios sąlygos formavo M. Reinį – išskirtinį kunigą bei pedagogą, aktyvų lietuvių katalikiškojo intelektualinio sąjūdžio veikėją, vieną svarbiausių XX a. pirmosios pusės krikščioniškosios pedagogikos universalumo puoselėtojų?

Pirmiausia aukštas mokslo žinių lygmuo: Rytuose baigė Peterburgo dvasinę akademią, Vakaruose – Liuveno universitetą ir Belgijos institutą; mokėjo devynias užsienio kalbas; Rytuose ir Vakaruose įgytų mokslo žinių sintezė – panaudojimas to, kas aktualu Lietuvoje; ketvirtas svarbus faktas – besikuriančioje Lietuvos valstybėje jaunimas buvo godus mokslo žinių; ir galiausiai dar vienas reikšmingas momentas – mokslo žmonių stoka to meto Lietuvoje ir itin svarbi M. Reinio asmenybės savybė – pastebėti trūkumus ir siekti apsaugoti nuo galimų pavojų – negatyvios pasaulėžiūros įsivyravimo. Tai, kaip jau žinome, ir nulėmė pedagogo M. Reinio asmenybės iškilimą. Tarkim, filosofijos daktaras, grįžęs iš studijų Vakaruose ir matydamas, kad pedagogai itin stokoja psichologijos žinių, iš rusų kalbos ėmėsi versti G. Čelpanovo „Psichologijos vadovėlį“, kartu kūrė ir lietuviškus šios srities terminus. Minėtu 1921 m. išleistu vadovėliu Lietuvos gimnazijų moksleiviai naudojosi visą Nepriklausomos Lietuvos laikotarpį. Antrasis itin ryškus pavyzdys – kuriantis įvairioms katalikiškoms organizacijoms reikėjo jas vienijančio, jų veiklą kryptingai nurodančio centro. 1926 m. M. Reinys aktyviai dalyvavo svarstant Katalikų veikimo centro (KCV) įstatų projektą, o 1927 m., remdamasis Čivardė knyga „Katalikų akcija“, parengė Katalikų akcijos veiklos uždavinius ir tikslų tezes, pagal kurias buvo sudarytas Katalikų akcijos statutas. Paminėsime ir trečią pavyzdį – M. Reinio gebėjimą greitai reaguoti į susidariusias aplinkybes. Pasaulyje gresiant politiniam pavojui Šventasis Tėvas Pijus XI 1938 m. balandžio 13 d. paskelbė dekretą, kuriuo pasmerkė aštuonias rasizmo tezes. M. Reinys vienas pirmųjų atsiliepė į šį dekretą. 1939 m. jis išleido studiją „Rasizmo problema“. Tai pirmas darbas ne tik Lietuvoje, bet ir Europoje – iki tol rasizmas ir jo formos – fašizmas ir komunizmas – nebuvo taip giliai išanalizuotas. Šie trys pavyzdžiai liudija M. Reinio veiklos plėtimą – įsiliejimą į bendras Europos problemas.

Jau minėtas dr. kun. J. Čepėnas rašė: „Jis buvo labai darbštus, rūpestingas ir sąžiningai rengdavosi savo prelekcijoms, sekdamas naujausią literatūrą, parsigabendavo daugybę knygų, atostogų metu rinkdavo medžiagą savo prelekcijoms, darydavo užrašus, iš tų užrašų moksliniu metodu pasirašydavo prelekcijas. Man pačiam visokius neaiškumus psichologijos srityje kuo geriausiai ir giliai moksliskai išaiškindavo“¹⁷.

Auklėjant jaunąją kartą M. Reinio rūpestis pasireiškė dviem kryptimis: praktine ir akademine.

M. Reinio plati pedagoginės veiklos sklaidos skalė liudija jį buvus krikščioniškosios pedagogikos universalumo puoselėtoju.

Minėtoje sklaidos skalėje išsiskiria perteikimo formos, jų plotmė ir priemonės.

Pedagogas M. Reinys žinias perteikdavo dviem formomis: žodžiu ir raštu. Apie perteikimo plotmę – auditoriją jau minėta. Kalbant apie antrąją perteikimo formą – M. Reinio rašytinį palikimą – verta prisiminti arkivyskupo M. Reinio požiūrį į spaudą, spausdinto žodžio svarbą, jo išliekamąją vertę – tai mokslininkas laikė būtina krikščioniško ugdymo priemone.

Kalbant apie žinių perteikimą raštu reikia peržvelgti M. Reinio tyrinėjimų kryptis bei jo leidybinę veiklą (žr. 5 schemą).

Pastarojoje išskirsime:

- savarankiškas temas,
- įžanginius žodžius ar pratarmes knygose,
- žymių užsienio mokslininkų naujausių tyrinėjimų pristatymus bei recenzijas,
- verstinius darbus.

M. Reinys nagrinėjo jaunimo ugdymo problemas. Apie tai jis rašė: „tautos gerovė, aišku, pareina labai žymioje dalyje nuo vaikų jaunimo auklėjimo, įsakmiau tariant, nuo pasirinktos auklėjimo krypties, kurioje juk būtinai turi pasireikšti pasirinktieji idealai bei tikslai“¹⁸. M. Reiniui buvo aktualūs alkoholizmas ir sveikatos klausimai, Lietuvos ir Lenkijos bei lietuvių ir lenkų santykiai, opūs Vilniaus klausimai, Lietuvos valstybės, jos valdymo, valstybinių institucijų funkcijų, demokratizmo, žmogaus teisių ir pareigos klausimai, patriotizmo ugdymo būtinybė – jaunimas, vedamas patriotizmo bei meilės savo kraštui, gali daug nuveikti Tėvynės labui, nes, pasak M. Reinio, „auklėjimo išmintis ir krikščioniškoji meilė reikalauja, kad auklėjime būtų mielu noru pasitinkami geri ir kilnūs jaunimo pasiryžimai, kad jie būtų auklėjami, kad jie būtų sunaudojami kaip motyvai tolimesniems pasiryžimams, pasiaukavimams ir lavinimams“¹⁹. M. Reinio publicistikoje gausu straipsnių, skirtų Tautų sąjungos istorijai, žemės klausimo sprendimo būdams, Lietuvoje gyvenančioms tautoms apžvelgti, belaisvių padėčiai atskleisti, straipsnių, skatinančių ieškoti gėrio ir grožio, proginių bei asmenybėms skirtų straipsnių. Nuo 1907 m. pradėjęs bendradarbiauti spaudoje („Šaltinyje“), galiausiai bendradarbiavo 23 laikraščiuose bei žurnaluose. M. Reinio straipsniai, nagrinėję aktualias temas, išspausdinti periodikoje, atliko plačią šviečiamąją veiklą (žr. 5 schemą).

Tačiau mokslininkas tuo nesitenkino – jas plėtė ir susistemino moksliniuose darbuose. Jis palaikė ir rėmė bičiulio prof. Prano Dovydaičio (1886–1942) leidžiamus mokslo žurnalus. Čia spausdinamuose straipsniuose M. Reinys analizavo tikėjimo, dvasingumo ir doros problemas, rašė filosofijos, religijos, estetikos, pedagogikos, psichologijos, logikos, socialiniais, politiniais ir visuomeniniais klausimais, nagrinėjo istorinę, kultūrinę tematiką, rasizmo problemą bei bolševizmą, nemaža darbų skyrė visuomeninei veiklai. 1977 m. knygos apie M. Reinį autorius J. Šalčius pateikė 1910–1939 m. M. Reinio raštų bibliografiją, kurioje užfiksuoti 107 darbai²⁰.

M. Reinys Vilniuje iškilo kaip lietuviškumo puoselėtojas, tautinių tradicijų palaikytojas – jo paskaitos visuomenei Šv. Mikalojaus bažnyčios – lietuviškumo židinio Vilniuje – parapijos salėje traukdavo klausytojus. Tad neatsitiktinai M. Reiniui, didelės erudicijos ir tolerancijos asmenybei, buvo patikėta sakyti pamokslą Lietuvos konferencijos (1917 m. rugsėjo 18–22 d.) dalyviams, kalbėti minint pirmąsias Lietuvos Nepriklausomybės metines.

Vilniaus laikotarpis M. Reiniui tapo svarbiu postūmiu pereiti nuo filosofinės mokslo krypties į psichologiją: į Vilnių, kaip minėta, atvyko filosofijos mokslų daktaras su Solovjovo dorovės idėjomis, o iš čia į Kauną išvyko psichologijos terminijos kūrėjas, iš rusų kalbos išvertęs pedagogams reikalingą G. Čelpanovo „Psichologijos vadovėlį“.

M. Reinio 1912 m. apginta filosofijos daktaro disertacija „Vladimiro Solovjovo dorovės pagrindai“ tapo svarbiu faktu supažindinant Vakarus su Rytų mokslo minties korifėjais. Minėta disertacija M. Reinys tapo pirmas lietuvis mokslininkas, Vakarams pristatęs rusų filosofą ir teologą V. Solovjovą (1855–1900), savo veikaluose filosofiją siejusį su krikščionybės mokslu, propagavusį katalikų, stačiatikių ir protestantų Bažnyčių susivienijimo idėją. Tačiau mokslinėje istoriografijoje V. Solovjovo pristatymo Vakarams garbė priskirta prof. Stasiui Šalkauskui (1886–1941). Pastarąjį vertinimą, mūsų nuomone, nulėmė keletas aplinkybių. Iškiriame tris.

Pirmiausia M. Reinys, sugrįžęs į Lietuvą, jautriai reaguodamas į situaciją (pedagogams trūko psichologinių žinių), ėmė gilintis į psichologijos problemas (išvertė vadovėlį, kūrė lietuvišką psichologijos terminiją) ir buvo pakviestas vadovauti Psichologijos katedrai ir dėstyti psichologiją Kaune įkurto Lietuvos universiteto Teologijos-filosofijos fakultete – tad nuo „grynojo“ filosofijos mokslo lyg ir nutolo.

Kitas itin svarbus faktorius, iškėlęs S. Šalkauskį: studijuodamas Friburgo universitete jis kvietė Šveicarijoje veikusios *Lithuania* draugijos narius įvairiais aspektais tyrinėti V. Solovjovą. Pagal jo parengtą planą 1920–1927 m. kunigai Ladislovas Gronis (1896–1963), Povilas Lagis (1889–1961), Vincas Mykolaitis-Putinas (1893–1967), Jonas Leonas Navickas MIC (1895–1941), Antanas Sidaravičius (1902–1951), Izidorius Tamošaitis (1889–1943), Kazys Trukanis (1892–1957) bei pasauliečiai: Leonas Bistras (1890–1971) ir Kazimieras Ambrozaitis (mirė 1957) parašė disertacijas, nagrinėjančias įvairius Solovjovo minčių pasaulio aspektus. Primintina, kad S. Šalkauskis už disertaciją „L'âme du monde dans la philosophie de Vl. Soloviev“ filosofijos daktaro laipsnį gavo 1920 m.

Dar vienas ne mažiau svarbus faktorius – prof. S. Šalkauskio ir prof. Juozo Ereto (Joseph Ehret, 1896–1894) bičiulystė ir pastarojo darbai, įtvirtinantys S. Šalkauskio, kaip V. Solovjovo idėjų skleidėjo Vakaruose, nuopelnus.

Pirmumo teisę garsinant Rytų mąstytoją V. Solovjovą Vakaruose teisėtai atiduodant M. Reiniui, S. Šalkauskiui paliekama garbė už jo gebėjimus išplėtoti V. Solovjovo darbų tyrinėjimus, įtraukiant jaunas pajėgas, liudijančias S. Šalkauskio dėmesį, pranokusį jo disertaciją.

Šis faktas iškelia M. Reinio svarbą empirine prasme.

M. Reinio krikščioniškoji pedagoginė mintis buvo skleidžiama ne tik konkrečioje institucijoje ir visoje Lietuvoje, bet ir už jos ribų – Europoje bei Amerikoje.

Aukščiausia M. Reinio – kaip krikščioniškosios pedagogikos universalumo puoselėtojo veiklos išraiška – Lietuvos katalikų universiteto kūrimas²¹ (žr. 6 schemą) ir straipsniai, liudijantys tokio universiteto poreikį Lietuvoje ir galimybes bei būtinybę jį įkurti. Paminėsime vieną iš gausių M. Reinio straipsnių šia tematika. Tai 1934 m. „Židinyje“ išspausdintas darbas „Aukštoji katalikų mokykla Lietuvoje“²². Aštuonių puslapių straipsnyje M. Reinys supažindina su Europos katalikiškų universitetų istorija, analizuoja civilinę ir kanonų teises, padaro išvadą, kad Lietuvos Bažnytinė provincija turi teisę steigti Katalikų universitetą. Jis rašo apie to universiteto įkūrimą ir tautininkų valdžios laikinai atidėtą akademinės dalies atidarymą, Katalikų universitetui remti draugijos atliekamus darbus ir viltį, kad laukimas pateisins viltis, nes „Neneigtinu būdu yra įrodyta, kad katalikų universitetas gali patenkinti

ir aukščiausius mokslo reikalavimus⁶²³.

Tad Lietuvos katalikų universitetas, jo kūrimas, jo neatidarius, tolesnės pastangos, kad jis egzistuotų, – dar vienas faktas, liudijantis M. Reinį buvus krikščioniškosios pedagogikos universalumo puoselėtoju ir šios idėjos įgyvendintoju.

M. Reinio daugiau kaip prieš pusę amžiaus atlikti darbai puoselėjant krikščioniškąją pedagogiką yra ne tik nepraradę universalumo, maža to, jie šiandieną itin aktualūs mums, esantiems naujoje sąjungoje – liudijantys krikščioniškųjų vertybių išsaugojimo svarbą taučios ir valstybės likimui.

Išvados

1. M. Reinio pedagoginės brandos kelyje išskiriami trys laikotarpiai.
2. M. Reiny – krikščioniškosios pedagogikos skleidėjas.
3. Jis pedagogines žinias skleidė žodžiu ir raštu.
4. M. Reiny – pirmasis lietuvis, supažindinęs Vakarus su Rytų mąstytoju V. Solovjovu.
5. M. Reiny siekė supažindinti Lietuvos inteligentus su Vakarų Europos mokslo naujovėmis.
6. M. Reiny gebėjo atsiliiepti į opius laikmečio klausimus.
7. M. Reinio veikla apėmė įvairias visuomenines grupes Lietuvoje ir pasklido toli už jos ribų. Ji išsklė jį kaip krikščioniškosios pedagogikos universalumo puoselėtoją.
8. M. Reinio krikščioniškosios pedagogikos idėjos neprarado aktualumo.

NUORODOS

- ¹ *Aramavičiūtė V.* Arkivyskupas Mečislovas Reiny kaip pedagogas // LKMA Metraštis. 2004. T. 24. P. 459–463.
- ² *Butkienė G.* Mečislovo Reinio indėlis į Lietuvos pedagoginę psichologiją // LKMA Metraštis. 2004. T. 24. P. 465–483.
- ³ *Jasėnas J., Vasiliauskienė A.* Arkivyskupas Mečislovas Reiny – dorovės puoselėtojas ir ugdytojas // Jaunųjų mokslininkų darbai. VŠĮ: Šiaulių universiteto leidykla. 2004. Nr. 3. P. 40–48.
- ⁴ *Gudelis S., Karvelis V.* Arkivyskupo prof. dr. Mečislovo Reinio darbai Lietuvos psichologijos baruose // Logos. 1995/1996. Nr. 10. P. 38–50.
- ⁵ *Pupšys V.* Lietuvos mokyklos vizija arkivyskupo prof. dr. Mečislovo Reinio publikacijose // LKMA Suvažiavimo darbai. Vilnius. 2003. T. 18. II knyga. P. 1123–1129.
- ⁶ *Tijūnėlienė O.* Mečislovo Reinio pažiūros į ugdymą ir jo psichologinius pagrindus // LKMA Metraštis. Vilnius, 2000. T. 17. P. 283–304; *Tijūnėlienė O.* Moters pašaukimo pareigų vykdymo sąlyga – visavertis išsilavinimas. Arkivyskupo Mečislovo Reinio pozicija // Soter. Kaunas. 2001. Nr. 5. P. 103–114.
- ⁷ *Vasiliauskienė A.* Arkivyskupas Mečislovas Reiny: katalikiško ugdymo svarba asmenybei // Ugdymo misija dabarties visuomenėje: visuomeninių tikslų ir individualiųjų asmens poreikių sintezė. Vilnius: UAB „Viltis“. 2003. P. 154–158; *Vasiliauskienė A.* Arkivyskupas Mečislovas Reiny – Lietuviškos spaudos kritikas, skatintojas ir palaikytojas // Lietuvių raštijos istorijos studijos. T. 1. Iš spaudos draudimo istorijos. Vilnius. 2005. P. 157–176; *Vasiliauskienė A.* Arkivyskupas Mečislovas Reiny. Jo idėjas įgyvendina Rietavo „Aušros“ katalikiška vidurinė mokykla // Logos. 2005. Liepa – rugsėjis. Nr. 41. P. 210–221; *Spalis – gruodis.* Nr. 42; *Vasiliauskienė A.* Mečislovas Reiny – Lietuvos katalikų universiteto kūrėjas // LKMA Suvažiavimo darbai. Vilnius. 1996. T. 16. P. 199–224; *Vasiliauskienė A.* Lietuvos katalikų universiteto

- kūrimo idėja ir vyskupas Mečislovas Reinys // *Tėvynės sargas*. 1995. Nr. 1. P. 75–106
- ⁸ *Tunaitis J.* Arkivyskupo Mečislovo Reinio kanonizacijos byla // *LKMA Metraštis*. 2004. T. 24. P. 543.
- ⁹ *Vasiliauskienė A.* Arkivyskupo Mečislovo Reinio krikščioniškosios antropologijos tyrimų centras // *Mokslas ir gyvenimas*. 2005. Nr. 10. P. 45; *Vasiliauskienė A.* Vilniaus pedagoginiame universitete įkurtas Arkivyskupo Mečislovo Reinio krikščioniškosios antropologijos tyrimų centras // *Lietuvos aidas*. 2005. Birželio 16. Nr. 139. P. 1–2.
- ¹⁰ Kun. Edmundo Basio prisiminimai apie Vilniaus arkivyskupijos valdytoją arkivyskupą Mečislovą Reinį // *Voruta*. 2002. Vasario 23. Nr. 4. P. 7.
- ¹¹ 26 puslapių mašinraščiu parengta knygelė, kurią asmeniniame archyve saugo filosofijos daktaro kun. Juozapo Čepėno brolio sūnus kun. Juozas Čepėnas. 2000 m. J. Čepėno atsiminimus išspausdino Lietuvos katalikų mokslo akademijos *Metraštis*: žr. *Čepėnas J.* Arkivyskupas Mečislovas Reinys // *LKMA Metraštis*. Vilnius. 2000. T. 17. P. 439–458.
- ¹² *Čepėnas J.* Arkivyskupas Mečislovas Reinys. 1970. P. 12.
- ¹³ *Pavalkis V.* Arkivyskupas Mečislovas Reinys Vilniuje (1940–1947) // *Aidai*. Nr. 2. P. 58–62.
- ¹⁴ [*Aut. nenurodytas*]. Arkivyskupas Mečislovas Reinys. Chicago. 1977. P. 143.
- ¹⁵ *Reinys M.* Lietuvos mokyklų keliais // *Lietuvos mokykla*. 1918. I m. Nr. 5–6. P. 98.
- ¹⁶ *Reinys M.* Religiniai ateitininkų siekimai. Paskaitos, paruoštos Reorg. At-kų Konferencijai Palangoje, santrauka // *Ateitis*. 1927. XVII m. P. 408.
- ¹⁷ *Čepėnas J.* Arkivyskupas Mečislovas Reinys. 1970. P. 13.
- ¹⁸ *Reinys M.* Auklėjimo kryptis // *Lietuvos mokykla*. 1928. Nr. 1. P. 5.
- ¹⁹ *M. Reinys*. Lavinimo bei auklėjimo kely // *Lietuvos mokykla*. 1925. Nr. 1. P. 5.
- ²⁰ [*Aut. nenurodytas*]. Arkivyskupas Mečislovas Reinys. Chicago: Lietuvos krikščionių demokratų sąjunga. 1977. P. 237–245.
- ²¹ *Vasiliauskienė A.* Mečislovas Reinys – Lietuvos katalikų universiteto kūrėjas // *LKMA Suvažiavimo darbai*. Vilnius. 1996. T. 16. P. 199–224.
- ²² *Reinys M.* Aukštoji katalikų mokykla Lietuvoj // *Židinys*. 1934. T. 19. Nr. 5–6. P. 489–496.
- ²³ *Ten pat*. P. 496.

LITERATŪRA IR ŠALTINIAI

1. *Aramavičiūtė V.* Arkivyskupas Mečislovas Reinys kaip pedagogas // *LKMA Metraštis*. 2004. T. 24. P. 459–463.
2. [*Aut. nenurodytas*]. Arkivyskupas Mečislovas Reinys. Chicago: Lietuvos krikščionių demokratų sąjunga. 1977. P. 155–193.
3. *Kun. Edmundo Basio prisiminimai apie Vilniaus arkivyskupijos valdytoją arkivyskupą Mečislovą Reinį* // *Voruta*. 2002. Sausio 5. Nr. 1. P. 3; Sausio 19. Nr. 2. P. 7; Vasario 2. Nr. 3. P. 7; Vasario 23. Nr. 4. P. 7.
4. *Butkienė G.* Mečislovo Reinio indėlis į Lietuvos pedagoginę psichologiją // *LKMA Metraštis*. 2004. T. 24. P. 465–483.
5. *Čepėnas J.* Arkivyskupas Mečislovas Reinys // *LKMA Metraštis*. Vilnius. 2000. T. 17. P. 439–458.
6. *Čepėnas J.* Arkivyskupas Mečislovas Reinys (mašinraštis). 1970.
7. *Gudelis S., Karvelis V.* Arkivyskupo prof. dr. Mečislovo Reinio darbai Lietuvos psichologijos baruose // *Logos*. 1995/1996. Nr. 10. P. 38–50.
8. *Jasėnas J., Vasiliauskienė A.* Arkivyskupas Mečislovas Reinys – dorovės puoselėtojas ir ugdytojas // *Jaunųjų mokslininkų darbai. VŠĮ: Šiaulių universiteto leidykla*. 2004. Nr. 3. P. 40–48.
9. *Pavalkis V.* Arkivyskupas Mečislovas Reinys Vilniuje (1940–1947) // *Aidai*. Nr. 2. P. 58–62.
10. *Pupšys V.* Lietuvos mokyklos vizija arkivyskupo prof. dr. Mečislovo Reinio publikacijose // *LKMA Suvažiavimo darbai*. Vilnius. 2003. T. 18. II knyga. P. 1123–1129.
11. *Reinys M.* Auklėjimo kryptis // *Lietuvos mokykla*. 1928. Nr. 1. P. 5–8.
12. *Reinys M.* Aukštoji katalikų mokykla Lietuvoj // *Židinys*. 1934. T. 19. Nr. 5–6. P. 489–496.

13. *M. Reiny's*. Lavavimo bei auklėjimo kely // Lietuvos mokykla. 1925. Nr. 1. P. 5–7.
14. *Reiny's M.* Lietuvos mokyklų keliais // Lietuvos mokykla. 1918. I m. Nr. 5–6. P. 97–106.
15. *Reiny's M.* Religiniai ateitininkų siekimai. Paskaitos, paruoštos Reorg. At-kų Konferencijai Palangoje, santrauka // Ateitis. 1927. XVII m. P. 406–408.
16. *Tijūnėlienė O.* Mečislovo Reinio pažiūros į ugdymą ir jo psichologinius pagrindus // LKMA Metraštis. Vilnius. 2000. T. 17. P. 283–304.
17. *Tijūnėlienė O.* Moters pašaukimo pareigų vykdymo sąlyga – visavertis išsilavinimas. Arkivyskupo Mečislovo Reinio pozicija // Soter. Kaunas. 2001. Nr. 5. P. 103–114.
18. *Tunaitis J.* Arkivyskupo Mečislovo Reinio kanonizacijos byla // LKMA Metraštis. 2004. T. 24. P. 543.
19. *Vasiliauskienė A.* Arkivyskupas Mečislovas Reiny's: katalikiško ugdymo svarba asmenybei // Ugdymo misija dabarties visuomenėje: visuomeninių tikslų ir individualių asmens poreikių sintezė. Vilnius: UAB „Viltis“. 2003. P. 154–158.
20. *Vasiliauskienė A.* Arkivyskupas Mečislovas Reiny's – Lietuviškos spaudos kritikas, skatintojas ir palaikytojas // Lietuvių raštijos istorijos studijos. T. 1. Iš spaudos draudimo istorijos. Vilnius. 2005. P. 157–176.
21. *Vasiliauskienė A.* Arkivyskupo Mečislovo Reinio krikščioniškosios antropologijos tyrimų centras // Mokslas ir gyvenimas. 2005. Nr. 10. P. 45.
22. *Vasiliauskienė A.* Arkivyskupas Mečislovas Reiny's. Jo idėjas įgyvendina Rietavo „Aušros“ katalikiška vidurinė mokykla // Logos. 2005. Liepa – rugsėjis. Nr. 41. P. 210–221; Spalis – gruodis. Nr. 42.
23. *Vasiliauskienė A.* Mečislovas Reiny's – Lietuvos katalikų universiteto kūrėjas // LKMA Suvažiavimo darbai. – Vilnius. 1996. T. 16. P. 199–224.
24. *Vasiliauskienė A.* Lietuvos katalikų universiteto kūrimo idėja ir vyskupas Mečislovas Reiny's // Tėvynės sargas. 1995. Nr. 1. P. 75–106.
25. *Vasiliauskienė A.* Vilniaus pedagoginiame universitete įkurtas Arkivyskupo Mečislovo Reinio krikščioniškosios antropologijos tyrimų centras // Lietuvos aidas. 2005. Birželio 16. Nr. 139. P. 1–2.

Gauta: 2006 02 02

Aldona VASILIAUSKIENĖ

M. REINYS – A NURTURER OF THE UNIVERSALITY OF CHRISTIAN PEDAGOGY

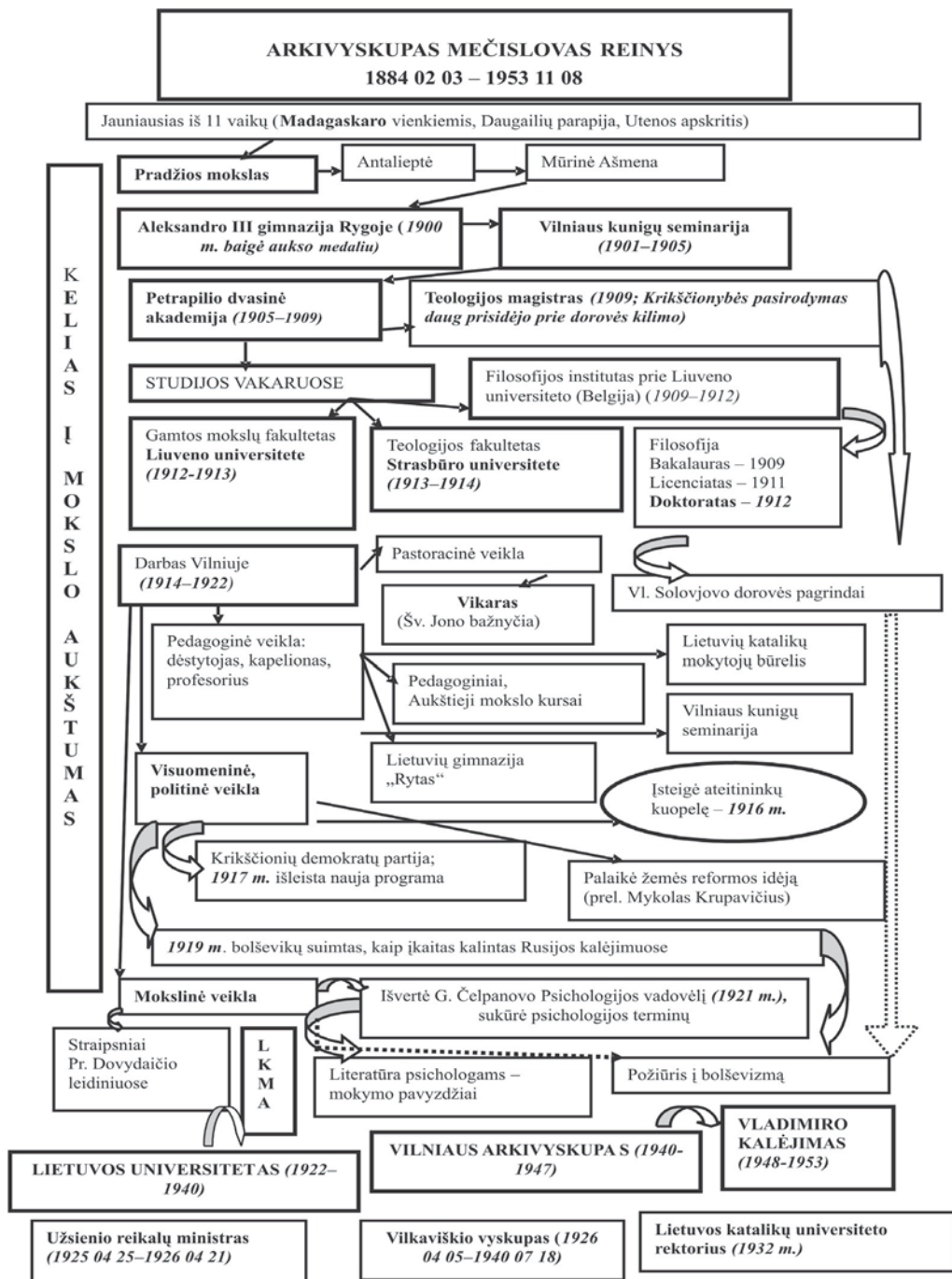
S u m m a r y

Venerable Archbishop Mečislovas Reiny's paid much attention to the nurturing of young people. For that purpose he used the knowledge obtained in the East (the Petrapilis Theological Academy) and in the West (the University of Liuvėn) which he successfully synthesized and put to practice in Lithuania. M. Reiny's was the first Lithuanian to introduce the great eastern thinker V. Solovjov to the West. He also strove to acquaint the Lithuanian intelligentsia with the scientific innovations of West Europe.

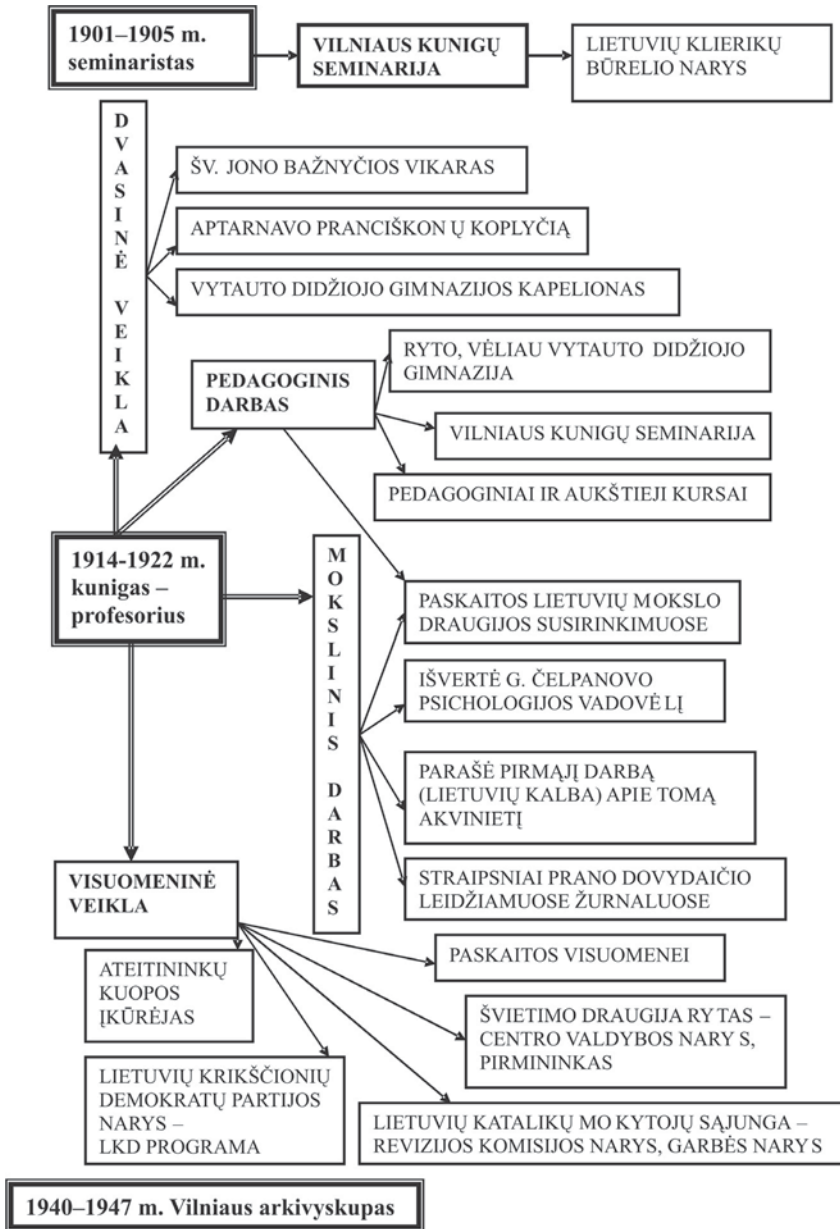
M. Reiny's' nurturing mission spread and grew gradually incorporating new social groups one after another. They differed by age and by the already acquired level of education and ranged from students of schools and gymnasiums in Vilnius and Kaunas, clerics of the theological seminaries of Vilnius and Vilkaviškis, university students to various public organizations. Three stages of his mature pedagogical experience can be distinguished (a tutor who had finished the Alexander III gymnasium in Riga with a gold medal; work in Vilnius, 1914–1922; teaching work at the University of Lithuania in Kaunas which later was renamed to Vytautas the Great University, 1922–1940). M. Reiny's was always ready to address himself to the pressing issues of the day.

M. Reiny's' activity which embraced different layers of society in Lithuania spread far beyond the boundaries of the country and revealed him a nurturer of the universality of Christian pedagogy.

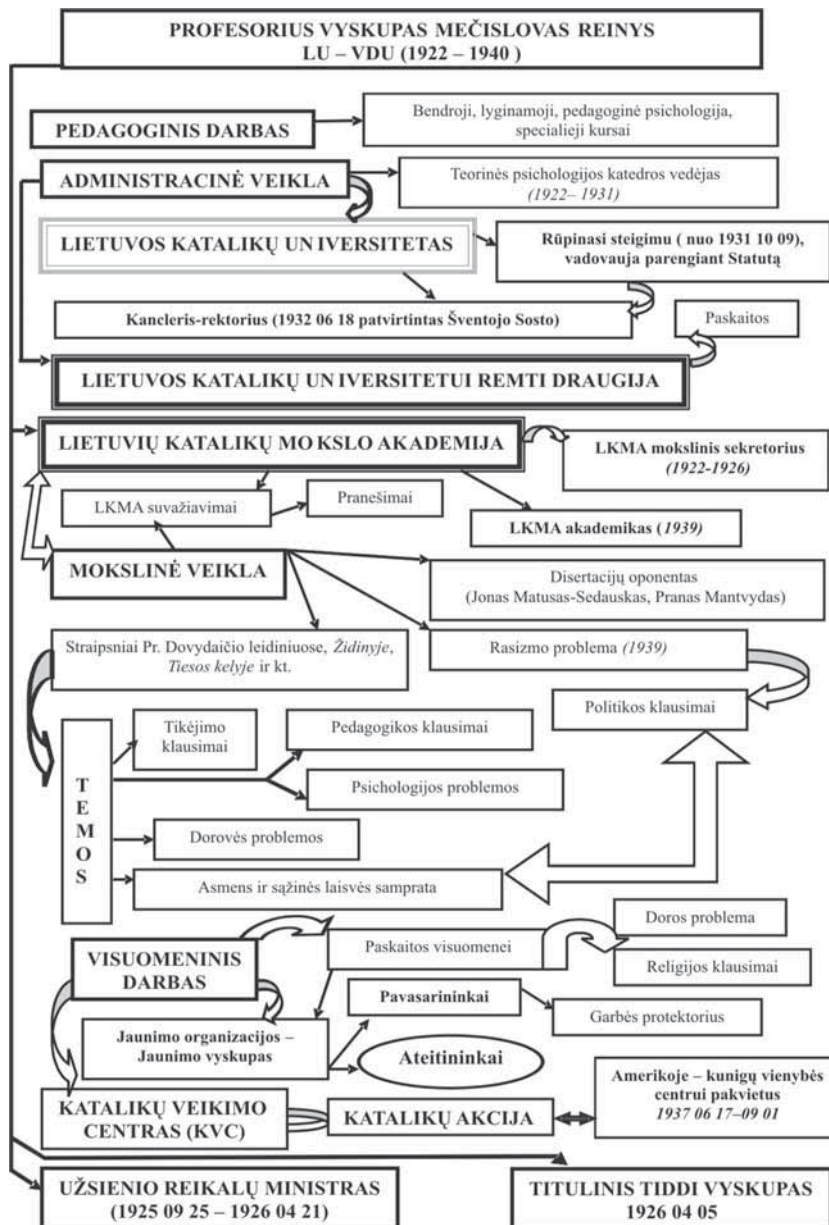
M. Reiny's performed an important nurturing mission for the society of those days by accentuating the individual's spirituality and morals inseparable from it. He called for the expansion of Catholic activity and urged to witness God's love by one's own example and deeds. He propagated spiritual values in the sacral sphere (sermons and pastoral messages) and in the secular sphere (lectures and articles). M. Reiny's' ideas of Christian pedagogy are still important nowadays.

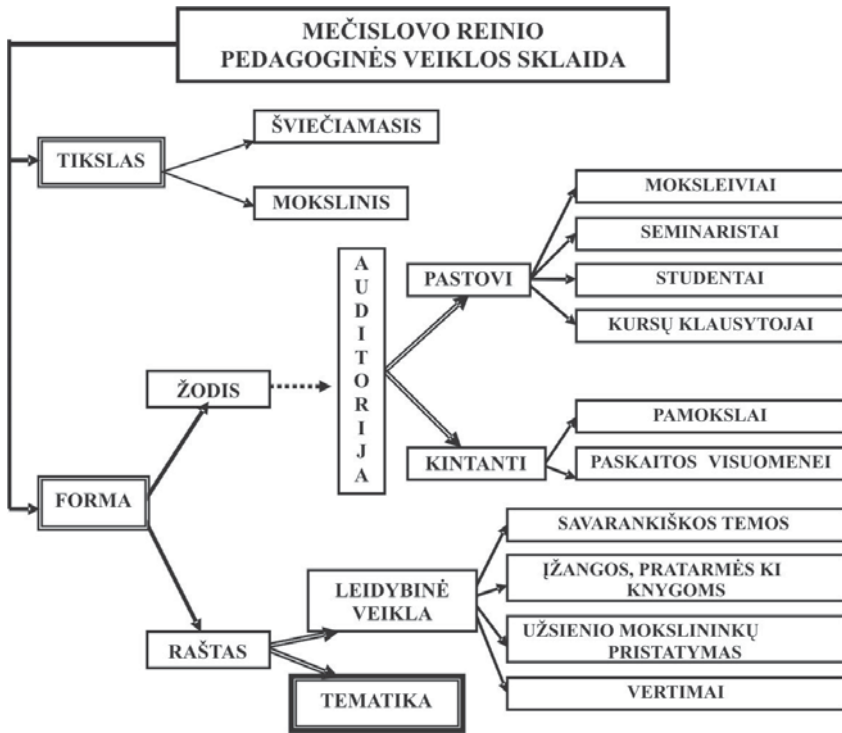
1 schema. Arkivyskupas Mečislovas Reinys

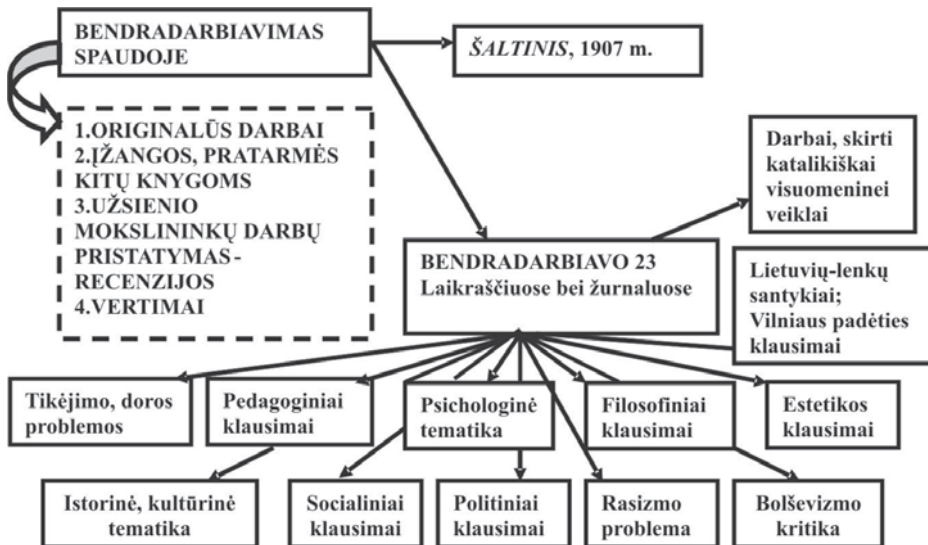
2 schema. Mečislovas Reinys Vilniuje

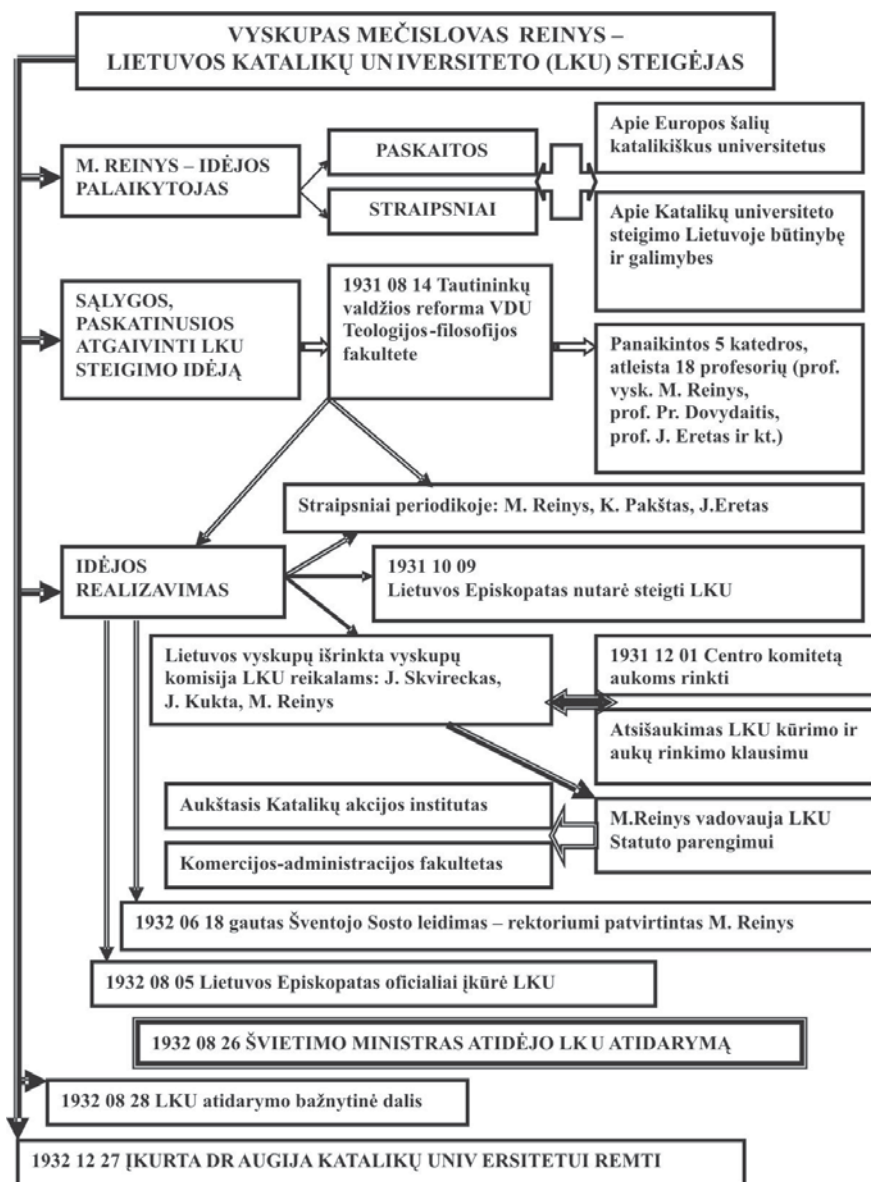
3 schema. Vysk. M. Reinio veikla 1922–1940

4 schema. M. Reinio pedagoginės veiklos sklaida

5 schema. M. Reiny's spaudoje

6 schema. Vysk. M. Reinys – Lietuvos katalikų universiteto steigėjas